

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

387.6

Hely

Idő

"1921"

Személy

Szerző:

Cím: *A nép a tőzsde előtt*

Forrás:

Igazság

Bp.
(Hely)

1921 III 27
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

A NÉP A TŐZSDE ELŐTT

(Az Igazság tudósítása.) A tavaszi nap mosolyogva sült az égen, az arany sugárral átszótt tornyok és kupolák boldogan hirdetik a természet ébredését, nyitott kabátu emberek, kipirult arcú nők sietnek az utcán, a hideg, nyirkos szobákból kiszabadult gyermekek vidáman ugrándoznak, a rosszul táplált körüti akácfagalyakon verebek csiripelnek. Mindenütt öröm és boldogság, csak egy hely van Pesten, ahol még nincs tavasz: a hatalmas, szellős Szabadság-téren, Négy magára maradt, szomorú, fehér irredenta szobor riadtan néz a tőzsdepalota felé. Az üzlet és a pénz nagy játékházának lépcsőzetes bejárása előtt *fekete tömeg hullámzik.* Ezer és ezer ember egymás hátán. Száz ember elmegy, kétszáz jön helyébe és morogva, zugva, zajongva nézi a középkori hangulattal telített tömeg a zöldatillás portást, aki, mint tilosra állított szemafor áll a lépcsők tetején, a kapu sötét nyílása előtt. Benu viharzik a tőzsde és kinn az utcán zug a tömeg. Ódon regényekben olvastunk hasonló tömegekről, hasonló hangulatról, mikor váratlan halál hírért, vagy háború kitérését hirdették ki a népnek.

Mi történt? Mi történhetett?

Semmi különös. *Egy csomó érték-papírnak lezuhant az ára.* Pénzünk vásárló ereje megnövekedett. Az idegen valuták leestek.

A nép máskor örült az ilyen eseménynek. A dolgozó embereknek virágos zászlókkal, zenés bandériummal kellene bejárnia az utcákat s helyett odaáll a tőzsde elé jajveszékelné, kezeit tördelni, vagy ökolbe szoritani.

Husvét nagyhetének verőfényes délelőtti a tőzsdepalota előtt *eddig soha*

nem ismert titkokra vetettek világosságot. Ezen a héten derült ki teljes egészében, hogy a tőzsde furcsa palotájában nemcsak bankárok és milliomosok sorsát intézik.

A keserves megélhetési viszonyok, a mindennapi kenyér megszerzésévé, járó düh és elkeseredés a népet is bevonták a tőzsdejátékba.

A tőzsde előtt ellesett párbeszédék és családi jelenetek minden titkot felfedtek a héten.

Budapestben legalább kétszáz-ezer szegény embert borított gyászba a tőzsde gyásznete.

Szinte hihetetlenül hangzik, de úgy van, hogy gyári és ipari munkások, hivatalosok, hivatalnokok, hivatalnoknők, gépirónok, varrónők, pincérek, házfelügyelők, borbélyok, kereskedősegedek sorából kerültek ki a tőzsdejátékosok hatalmas tömkelege. A rengeteg pénzintézet és az utóbbi időben gombamódra elszaporodott tőzsdebizományos-iroda csak a közvetítő szerepét játszotta.

Két fiatal leány beszélget a tőzsde előtt. Az egyik, egy szép szőke gépirókisasszony fehér zsebkendővel törölgeti előtörő könnyeit.

— Te sem mentél be ma?

— Otodik napja nem járok a hivatalba.

— Nem tudsz semmi újságot?

— Zuhanunk tovább!

— Hol van a boád?

— *Eladtam hétézerörszázért.* Ötszázat még kölcsönkértem, mert a bank föl-szólitott, hogy legalább hétezer korona fedezetet adjak még a papírjaimra. Tegnapelőtt odaadtam. Tegnapra nyolc-ezret estek a részvényeim. Az egész

fedezet elszórt. Most oda a szörny, a hirtelen áresés. Egy szegény öreg oda a papirom s még az állásomat is asszony megállít egy jól öltözött fiatal-*elwesztet,* mert nem járok be az iro-embert.

dába. Ki tud dolgozni, mikor ilyen nagy krach van?

Félegyre jár az idő.

— Mondja, hogy áll a lei?

— Három husz!

— Jaj istenem! — tör ki a kiáltás

az öreg asszonyból.

— Maga is vett? — kérdi egy harmadik s csakhamar egész kis érdeklődő csoport veszi körül a sopánkodó nénikét, aki elpanaszolja, hogy Brassó-ban lakó leánya ezer leit utaltatott át a címére. Akkor öt harmincon állt a lei, mikor a leánya értesítését kapta.

Azt hitte, hogy ötezerháromszáz koronát fognak a pesti bankok kiutalni, na megjön a pénz, ezért felvett rá négy-ezer korona kölcsönt, rendezte az adó-ságait s elköltötte. Ha ma kapná meg a leit, nyolcszáz koronát kellene ráfi-zetni és nincs miből. Aggódva lesi a tőzsdét, hogy, hátha történik benn valami csuda és megint visszamegy a lei ára legalább ötre.

Ezer és ezer hasonló apró tragédia.

Egy állástalan munkás, ki ágyne-műt és fehérműt tette pénzzé, zsebredugott kézzel magyarázza a kö-rötte állóknak:

— En a lengyel márkán mentem tönkre. Akkor vettem, mikor egy ko-rona tízért adták. De, ha most sok pénzem lenne, osztrák koronát vennék negyvenért, mert ha vissza taláná ál-lani a közösség megint Ausztria és Magyarország között, akkor legalább olyan jó lesz, mint a magyar korona.

Kövér, aranyláncos ur félszemmel odapislantva hallgatja ezt a megjegy-zést. A bejáró ajtóban feltűnik kalap nélkül, füle mellé dugott ceruzával egy pápaszemes fiatal ember. A kövér aranyláncos odakiált feléje:

Beszélgetésük további során kiderül, hogy mind a két leány családfentelőr. Ezerörszáz, kétezer korona havi fizet-séből megélni, rendszeren öltözködni nem tudtak. Tisztességüket áruba bo-csátani nem akarták. Eladták ékszer-eiket, régi ruhájukat és papírt, vagy va-lutát vettek. Nem fizették ki egészen-csak fődözetet adták. Ha a részvények ára, vagy a valuta fölment, mint ahogy mindig ment fölfelé hetekkel ezelőtt, a differenciát mint nyereséget fölvet-ték és azt pótolták a háztartáshoz.

Meglehetősen gyengén öltözött fiatal házaspár rögtönöz családi zivatart a tőzsde sárga palotája előtt. *A férj eladta az asszony két szoba butorát,* hogy árából a tőzsdén játszanak és rövid idő múlva megmilliomosodjanak. A férj sápadtan hallgatja az asszonyt, aki egy napilap tőzsderovatát dörgöli az orra alá, hogy

— Minek vagy itt? Mit keresel még itt? Kérdi az asszony ideges szemre-hányással.

— Ha nem tetszik, te csak menj haza. En itt maradok. Hátha történik valami. En azt hiszem, hogy svindli volt ez az egész árzuhanás. Akkor pedig, ha ez kiderül, vissza kell kapni a pénzt.

Az asszony lemondóan legyintett. A Bazilika órája delet üt. Köszönés nél-kül faképnél hagyja az urát, aki egy-kezdvü melankóliával nézi a hullámzó tömeget s a tömegben hasonló sorsot ért embertársakat.

Olyanok is a tőzsde elé csődültek a héten, akik soha életükben nem ját-szóztak és mégis súlyosan érinti őket

— Salgó ur! Vegyen nekem osztrák
koronát!

— Mennyiért?

A kövér aranyláncos felemeli három
ujját.

A tömeg nézi a három felmutatott,
kövérkés, gyűrűs ujját. Vajjon mennyit
jelenthet? Háromezret, háromszázezret,
vagy tán hárommilliót? . . .

Lovász Károly.